

Nieuwsbrief nr. 20
10 juli 2022

voorwoord – pag. 2

zomerkalender - pag. 3

champagne project 2022 – pag. 4

Dumery wandeling – pag. 5

bezoek – pag. 8

start van het zomerseizoen – pag. 9

van brandklok tot 112 – pag. 10

de brandklok van 1742 – pag. 12

contact en lidmaatschap - pag. 13

onze sponsors - pag. 15

voorwoord

Beste leden ,vrienden van de Brugse Klokkenspelvereniging,

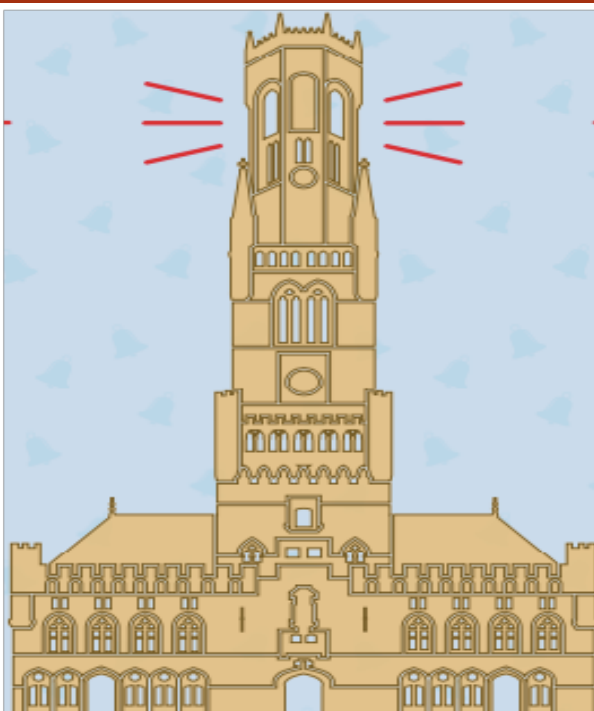
De julimaand is al halverwege en reeds een meer dan een derde van onze 28 concerten deze zomer zijn al voorbij. Toch mag ik nu al, samen met ons bestuur, met fierheid zeggen dat er al heel wat mooie concerten te zien en te horen waren: onder andere het openingsconcert op 18 juni met de groep Ravisant uit Roeselare en het beiaardplusconcert op 3 juli met Frank en Madieke Steijns (beiden lid van het wereldberoemd orkest van André Rieu). Beide concerten prachtig begeleid op de mobiele beiaard door onze stadsbeiaardier Wim Berteloot.

De nieuwe uitgave van ons champagneproject zal halfweg augustus beschikbaar zijn. De rondrit naar de woonzorgcentra komt eraan en dit voor de derde keer. Het beiaardplus concert met THE YOUNG MUSICIANS BRUGES en de Dumery wandeling op 17 September zijn in aantocht: hierover meer in deze en volgende nieuwsbrief.

Het beiaardseizoen zal ons nog veel mooie momenten bezorgen die we met "kattebelletjes" aankondigen. Voor wie dit nu leest en nog geen lid is van de Brugse klokkenspelvereniging: sluit U aan! Voor 15 € ben je tot eind 2023 B.K.V. lid en mis je geen enkel evenement.

Met wat er ook in onze mogelijkheden ligt trachten we met de Brugse Beiaard en het Brugse klokkenpatrimonium geluid te geven aan het dagelijks- en wereldlijk gebeuren rondom rond ons.
Tot binnenkort op een van onze concerten.

René Keerman,
Voorzitter

BEIAARD CONCERTEN

**LUISTERPLAATS:
BINNENKOER STADSHALLEN**

MAANDAG 18-07 OM 21 UUR

Koen Cosaert

Stadsbeiaardier van Kortrijk, Roeselare,
Harelbeke en Izegem

MAANDAG 25-07 OM 21 UUR

Frank Deleu

Stadsbeiaardier van Damme, ere-stadsbeiaardier
van Brugge, Menen, Kortrijk en Izegem

WOENSDAG 27-07 OM 21 UUR

Alfred Lesecq (F)

Stadsbeiaardier van Dunkerque, Hondshoote en
Cappelle la Grande
Organisatie Brugse Klokkenspelvereniging

MAANDAG 01-08 OM 21 UUR

"Bells for 2" (4-handig beiaard)

Frank Deleu

Stadsbeiaardier van Damme, ere-stadsbeiaardier
van Brugge, Menen, Kortrijk en Izegem

Jean-Pierre Hautekiet

Stadsbeiaardier van Oostende en Veurne,
adj.-stadsbeiaardier van Brugge

ZATERDAG 06-08 OM 11 UUR

Frank Deleu

Stadsbeiaardier van Damme, ere-stadsbeiaardier
van Brugge, Menen, Kortrijk en Izegem
Organisatie MAfestival

MAANDAG 08-08

Els Debevere

Stadsbeiaardier van Nieuwpoort

MAANDAG 15-08 OM 21 UUR

Jean-Pierre Hautekiet

Stadsbeiaardier van Oostende en Veurne,
adj.-stadsbeiaardier van Brugge

WOENSDAG 17-08 OM 21 UUR

Elizabeth Vitu (F)

Stadsbeiaardier Perpignan en Carcassonne
Organisatie Brugse Klokkenspelvereniging

MAANDAG 22-08 OM 21 UUR

Frank Deleu

Stadsbeiaardier van Damme, ere-stadsbeiaardier
van Brugge, Menen, Kortrijk en Izegem

WOENSDAG 24-08 OM 21 UUR

Audrey Dye

Stadsbeiaardier Wavre en Mons
Organisatie Brugse Klokkenspelvereniging

ZATERDAG 27-08 OM 20.30 UUR

"Beiaard-plus-concert" Wim Berteloot

(op mobiele Keerman-carillon)

Stadsbeiaardier van Brugge, Menen,
Diksmuide en Roeselare
In samenspel met

Young Musicians Bruges

Organisatie Brugse Klokkenspelvereniging

MAANDAG 29-08 OM 21 UUR

Jean-Pierre Hautekiet

Stadsbeiaardier van Oostende en Veurne,
adj.-stadsbeiaardier van Brugge

WOENSDAG 31-08 OM 21 UUR

Rien Donkersloot (NL)

Stadsbeiaardier van Goes Haarlem en Ridderkerk
Organisatie Brugse Klokkenspelvereniging

MAANDAG 05-09 OM 21 UUR

Koen Cosaert

Stadsbeiaardier van Kortrijk, Roeselare,
Harelbeke en Izegem

WOENSDAG 07-09 OM 21 UUR

Jean-Pierre Hautekiet

Stadsbeiaardier van Oostende en Veurne,
adj.-stadsbeiaardier van Brugge

MAANDAG 12-09 OM 21 UUR

Els Debevere

Stadsbeiaardier van Nieuwpoort

WOENSDAG 14-09 OM 21 UUR

Wim Berteloot

Stadsbeiaardier van Brugge, Menen,
Diksmuide en Roeselare

WOENSDAG 28-09 OM 20 UUR

in de stadsschouwburg Brugge

slotconcert

Wim Berteloot

(mobiele beiaard "Keermancarillon")
Stadsbeiaardier van Brugge, Menen,
Diksmuide en Roeselare

The Bare Necessities

o.l.v. Yentl Vanderiviere

Organisatie CC Brugge

Champagne project 2022

Brugse Klokkenspelvereniging

www.carillon-brugge.be

Champagneproject 2022

Set kwaliteitchampagne 'Yves Delporte' (3 flessen, brut)

De Brugse stadsbeiaardiers in dienst sinds de oprichting van de Klokkenspelvereniging sieren de capsules.

De capsules (5) zijn recto-verso bedrukt en genummerd, de flessen hebben een etiket eigen aan de Brugse Klokkenspelvereniging en elke set bevat een bijsluiter met een toelichting over de beiaardiers.

Uniek voor verzamelaars!

70,00 € per set

Bestellen bij: Paul De Gryze (secretaris), Willemijnendreef 32, 8000 Brugge
0477/27 25 72 - brugse.klokkenspelvereniging@gmail.com

Betaling: cash of via overschrijving op rek. nr. BE02 2800 4787 9540 (met vermelding Champagneproject 2022)

Levering: vanaf half augustus, volgens afspraak (gratis in regio Brugge).

Stuur graag uw naam, adres, mailadres en telefoonnummer door.

Na een bestelling blijft u nog het hele jaar door op de hoogte van de werking van de vereniging.

Met dank voor uw steun!

Op zaterdag 17 september bieden wij u,
in samenwerking met Gidsenkring Brugge v.z.w.,
een thema-wandeling aan:

DE ERFENIS VAN JORIS DUMERY

Joris Dumery (Hove, 1715 – Brugge, 1 augustus 1787) was een bekend klokkengieter en bouwer van beiaarden.

In 1743 huwde Joris met Maria De Hont uit Hilvarenbeek. Zij stamde uit een familie van uurwerkmakers. Joris ging in de leer in Lier en hij werkte vanaf 1736 als zelfstandig klokkengieter in Antwerpen. Hij kwam in 1744 in Brugge wonen en vestigde zich in de Boeveriestraat. Joris Dumery goot klokken voor beiaarden en luidklokken voor torens over heel België, w.o. de torens van de Brugse kerken Sint-Salvator, Sint-Gillis en Sint-Anna. Hij goot 47 klokken van de Brugse beiaard. Hij goot ook bronzen kunstvoorwerpen, zoals de dolfijn die nu in de binnentuin van het Groeningemuseum staat.

Zijn zoon, Willem Dumery (1745-1793) nam de zaak in 1784 over. Naast klokken goot Willem ook koperen en bronzen kandelaars, kruisbeelden en koorlessenaars. Voor de Brugse Sint-Walburgakerk maakte hij een koperen lezenaar.

Willem werd opgevolgd door zijn twee zonen, Willem jr. (1772-1848) en Jacob (1773-1836). Zij goten klokken voor o.a. het Sint-Janshospitaal. Ook de balustrade van de kapel Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaartkapel in de Naaldenstraat (Hof Bladelin) is van hun

hand. Na het overlijden van de broers zette Isabella van Lutsenborg, de weduwe van Jacob, de zaak verder. De activiteiten vielen echter al voor haar dood in 1855 stil. De laatste klok die bekend is als 'gemaakt bij Dumery', dateert van 1844 en was voor de Godelieveabdij.

VOETKLOKLUIDEN

Als eerbetoon aan Joris Dumery en zijn nakomelingen werd in de jaren 1980 een deel van de Boeveriestraat tot Joris Dumeryplein omgedoopt. Op het plein werd een eikenhouten klokkenstoel geplaatst. De opgehangen klok werd in 1742 door Joris Dumery gegoten. Ze weegt 700 kg en werd vermoedelijk wegens foute klank als beiaardklok afgekeurd. Ze kreeg een functie als brandklok en hing tot 1987 naast de triomfklok in het Belfort. Nu wordt de klok geregeld voor unieke voetfluidsessies gebruikt.

PRAKTISCH

Op 17 september 2022 organiseren Gidsenkring Brugge vzw én de Brugse Klokkenspelvereniging themawandelingen langs gebouwen die ons aan de beroemde klokkengietersfamilie herinneren. **De wandeling begint vóór het Stadsarchief op de Burg en eindigt in de tuin van de Sint-Godelieveabdij.** We maken dus GEEN lus. Op het Joris Dumeryplein genieten we van een korte voetfluid-demonstratie.

In de abdijs tuin biedt de Brugse Klokkenspelvereniging u een drankje aan.

We starten niet allemaal samen. De eerste groep vertrekt om 14.00 u. Vanaf dan vertrekt er om de 30 minuten een nieuwe groep.

INSCHRIJVEN

Inschrijven is noodzakelijk, dit kan voor maximaal twee personen. Onze ervaring leert dat er altijd meer gegadigden zijn dan beschikbare plaatsen: wacht dus niet.

Inschrijven kan via deze QR-code .

Deze code brengt u direct naar het scherm waarop u vanaf de vierde stap hieronder verder kan met inschrijven.

Of via de website van de Gidsenkring: www.hellobruges.com

Die werkt als volgt:

- start de website
- klik op "hier" onder "LEDENACTIVITEITEN"
- onder "*Activiteiten Gidsenkring Brugge vzw*" klik op: "17 september Dumerywandelingen "
- U krijgt nu Dumery zelf te zien, klik op "REGISTREREN"
- kies een startmoment (klik in het cirkeltje) U kunt nu ook een eventuele medewandelaar inschrijven (vervang de 1 in het rechthoekje door een 2
- druk op "VOLGENDE"
- vul uw contactgegevens in, klik zonodig het vakje "2de deelnemer" (lidmaatschap van de Gidsenkring is hier geen vereiste) en geef de naam en voornaam van de tweede deelnemer in.
- klik op "VOLGENDE"
- als de "samenvatting" klopt, klik dan op "BEVESTIGEN EN UITCHECKEN"

Als dit allemaal niet lukt, kunt u ons ook gewoon een mailtje sturen (brugse.klokkenspelvereniging@gmail.com) met de namen van de leden die u wenst in te schrijven, het gewenste startuur en een telefoonnummer waarop we u kunnen bereiken. Dan regelen wij uw registratie, uiteraard voor zover er plaatsen beschikbaar zijn.

DEZE WANDELING WORDT U GRATIS AANGEBODEN !

16 februari 2022: bezoek

Op woensdag 16 februari 2022 was de Klas Compositie van Mattijs Van Damme (Stedelijk Conservatorium) op bezoek bij Wim Berteloot, de stadsbeiaardier. Met enkele welgemikte tips konden de studenten aan de slag om een kleine compositie voor beiaard te schrijven. Op woensdag 20 februari werd hun werk ter plaatse ten hore gebracht, door henzelf of door Wim gespeeld.

Zondag 19 juni 2022: openingsconcert met Ensemble Ravisant en Wim Berteloot op het Keermancarillon

Dankzij creatieve hulp van velen kon het openingsconcert toch doorgaan; ondanks de regen.

Dank aan Kaatje Chiers (zang), Brecht Degryse (piano/accordeon), Frank Markey (klarinet/sax), Dominik Phifferoen (contrabas) en Wim Berteloot (beiaard).

Zondag 3 juli 2022: Let the Music speak !

op het podium:
Frank Steijns, Keermancarillon
Madieke Marjon, mezzosopraan
Wim Berteloot, piano

Van brandklok tot 112

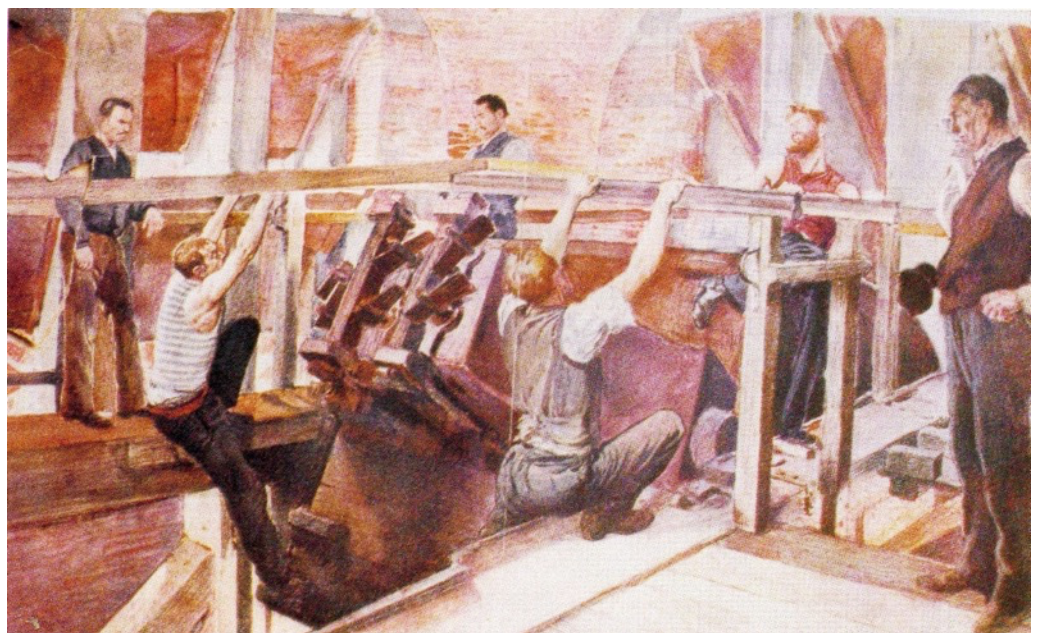
Hoe sneller een brand ontdekt, hoe sneller hij kan geblust worden. Hoe preciezer de plaats van het onheil aangegeven, hoe sneller hulp kan geboden worden.

Bij het signaleren van brand en het ter plaatse brengen van de spuitgasten en het materieel, speelden klokken in de stad een belangrijke rol. Zo ook in Brugge, waar de nood- of brandklok in de hallentoren hing. Hoe werden signalen gegeven, door wie en hoe werden ze juist geïnterpreteerd?

Brugge was omstreeks 1300 al bekommerd om het organiseren van brandbestrijding. Voor het tijdig geven van het alarm stonden 2 torenwachters in: zij moesten bij brand een *schelle met de kleppe* geven en in de richting van de brand een vlaggetje (overdag) of een toorts (bij nacht) uitsteken. Dat was het signaal voor de conciërge van het schepenhuis (stadhuis) om de aesvaeten (lederen emmers), brandladders en toortsen (als lichtbron) meteen klaar te houden. Eeuwen lang moet het er zo aan toegegaan zijn.

De *speytemannen* (spuitgasten) waren - gelukkig - niet altijd benomen door het blussen. Zo zouden zij ook de taak gekregen hebben om de triomfklok(ken) te luiden. Verspreid over het jaar gebeurde dat bij zo'n 15 bijzondere gebeurtenissen. Ze waren met z'n vieren en brachten de klok in beweging door met de voet op een tredplank te trappen ('stampen').

Het luiden van de triomfklok wordt in ere gehouden, al is bezorgdheid voor de impact op de stabiliteit van de toren zeker op haar plaats. De traditie van het voetsluden wordt ook verdergezet, zij het niet meer in de hallentoren, maar op de Dumeryklok op het plein dat naar de Brugse klok-kengieter is genoemd

Het luiden van de Triomfklok, L'illustration, Parijs, 1898.

in de Boeveriestraat. (*Historische en technische gegevens over die klok, evenals de data van het voetsluden, leest u onderaan deze tekst*)

In het 'Reglement aengaende den brand', een besluit dat in 1822 werd uitgevaardigd door burgemeester en schepenen, staat nauwkeurig uitgeschreven hoe het signaleren van de brand diende te gebeuren en hoe de waakzaamheid van de torenwachters moest gegarandeerd worden. We lezen er o.m.:

“zullen er gedueriglyk twee waekers bij dage en zovele bij nagte op den Halle-toren zyn”

“De dagwaekers zoo wel als de nagtwaekers, zullen onophoudelyck waken op de verscheyde wyken der stad, om te zien of er zig geen en brand openbaert, en wanneer zy er de vlam of eenig ander teeken van zullen gezien hebben, zy zullen alarm kleppen met de schelle, en ten eynde de plaets van den brand aan te wyzen, zullen zy al dien kant, buyten den tooren uitsteken ene hallebarde, voorzien van een kleen vaendeltje, indien het by dage is, en een brandende lanteêrn, indien het by nagte is. Zy zullen zig ook van eene spreektrumpet bedienen om de plaets aen te kondigen waer den brand is.”

(spreektrumpet: soort 'toeter' die het stemgeluid versterkt. Deze staat tentoongesteld op de stenen vloer in de Halletoren)

Om het kwartier moesten ze alle kanten van de stad bekijken en om kenbaar te maken dat ze dat gedaan hadden, moesten ze kleppen geven met de schelle: 3 keer na het uur, 2 keer na het halve uur en 1 keer op het kwartier (zowel vóór als na). Voorwaar geen lachertje, zo'n job. Zeker niet als je beseft dat de wachters werden ontslagen wanneer ze een brand niet opgemerkt hadden en net zo goed wanneer ze vals alarm hadden geslagen.

Wanneer bv. mist het snel opmerken van de brand verhinderde, werd alarm geslagen door te kleppen in de naastbij gelegen kerk. Van zodra het alarm werd overgenomen door de klok in de hallentoren, diende het kleppen met de kerkklok stopgezet te worden. Het is wellicht in zulke omstandigheden dat er een concurrentie ontstond tussen de kerk van Sint-Donaas en de wachters van het belfort om een brand als eerste gezien te hebben.

Later in de 19de eeuw en tot kort na de vorige eeuwwisseling was het signaleren van brand een samenwerking tussen wakers die hun ronde liepen in hun kwartier van de stad en hoornblazers op de straathoeken die de eerste informatie aan elkaar doorgaven. Pas na het alarm op de begane grond werd aan de pastoor gevraagd alarm te luiden met de kerkklok (tocsin).

De opkomst van de telefoon zou vanaf de beginjaren 1900 de communicatie omtrent brandmelding geleidelijk aan wijzigen en versnellen. Wie vandaag in de noodcentrale 112 de telefoon aanneemt, staat er niet bij stil dat zijn collega's eeuwenlang weer en wind trotseerden om met scherpe blik over de stad te waken.

Mieke De Jonghe

Meer lezen?

Noël De Mey, **Brugge brandt: het brandt weer, mannen!**, Brugge, 2005 (beschikbaar in de leeszaal van de stedelijke bibliotheek)

Reglement aengaende den brand, stad Brugge, 1822 (dit 15 pagina's tellende reglement werd samen met andere stedelijke reglementen ingebonden en kan in de leeszaal op aanvraag geraadpleegd worden).

De brandklok van 1742

Deze 700 kg wegende klok is de "brandklok" die sedert 1742 in de brugse halletoren hing als brandmelder.

Natuurlijk, door de technische vooruitgang en de betere communicatiemiddelen, was die klok sedert lang werkloos. Die hing daar maar te hangen, niemand had er iets aan. In 1987 werd door de West Vlaamse Gidsenkring, Brugse Vrije en de handelsgebuurtetkring Smedenstraat 't Zand een voorstel ingediend aan stad om een "Dumery - Memorial" op te richten. Aangezien de klokkengieterij van Joris Dumery zich destijds bevond tegen de vestingen van West Brugge (ook de Klokstraat doet er aan denken) viel de keuze op het pleintje (halverwege de Boeveriestraat) dat uiteindelijk ook de naam Dumeryplein kreeg.

De eikenhouten klokkenstoel is een getrouwe kopie van het gestoelte in het Belfort waarin de brandklok hing samen met de triomfklok die er nu nog hangt.

Op 29 september 1988 werd dit monument officieel ingehuldigd en is om meer dan één reden uniek.

- Het is opgebouwd rond een van de vroegste Brugse werken van de meester.
- Het luiden gebeurt met de voet op de bovenkant van de klok zoals het eeuwenlang de gewoonte was.
- Nu wordt het gebruikt om bepaalde plechtigheden in te luiden, hoofdzakelijk in verband met beiaardactiviteiten. Ondergetekende, bestuurslid van de Brugse Klokkenspelvereniging, vrienden van de beiaard, werd bereid gevonden dit bronzen gevaarte af en toe tot leven te brengen (pro deo en op eigen risico) daar hij van jongsaf klokken-liefhebber is en ook de beiaardschool volgde te Mechelen. Nu wordt de traditie verder gezet door de voetluiders van de Brugse Klokkenspelvereniging.

Voor zover ons bekend zijn er in West-Europa geen andere voorbeelden meer van het voetluiden. Bij geleide bezoeken aan West-Brugge kan op verzoek een demonstratie voetluiden aangevraagd worden.

Paul Vanden Abeele

Het vermoeden bestaat dat deze klok niet als "brandklok" werd gegoten maar een afgekeurde klok was uit de reeks beiaardklokken die Dumery goot tussen 1742 en 1748. De keurders waren bijzonder streng om de klokken goed te keuren of af te wijzen. Daardoor bleef Dumery gedurende zes jaar klokken vervangen en hergieten tot ze goedgekeurd werden. Een verliespost natuurlijk voor de klokkengieter. Als hij dan een afgekeurde klok een herbestemming kon geven werd het verlies wat minder. Deze brandklok heeft dezelfde sierranden als een aantal bewaarde beiaardklokken al zijn deze sierranden op de brandklok fel afgesleten (wellicht door regen en wind want de brandklok hing bij de galmgaten aan de westkant van de toren).

Frank Deleu

bezoek onze
website:

www.carillon-brugge.be

of met gebruik van
deze QR-code

volg de
beiaardbespelingen
op woensdag,
zaterdag en zondag
om 11:00u live op de
Facebookpagina van
de Brugse
Klokkenpelvereniging

<https://www.facebook.com/CarillonBrugge>

of surf naar:

[https://www.visitbruges.be/werelderfgoed/
beiaard-2/live-stream-beiaardconcerten](https://www.visitbruges.be/werelderfgoed/beiaard-2/live-stream-beiaardconcerten)

Brugse Klokkenspelvereniging vzw

Willemijnendreef 32
8000 Brugge

Bestuur:

René Keerman, voorzitter,

Paul De Gryze, secretaris,

Paul Vanden Abeele, , Dirk Vandamme, Edmond Van Eeghem, bestuurders

Wim Berteloot en Frank Deleu, adviseurs.

lidgeld: 15 €

meer mag ook

stort op BE02 2800 4787 9540

wenst u deze Nieuwsbrief niet meer te ontvangen:

mail naar : brugse.klokkenspelvereniging@gmail.com

meer info op onze website:

www.carillon-brugge.be

De BKV wordt gesteund door de stad Brugge

wij danken onze sponsors

die onze werking mee ondersteunen

Brouwerij Bourgogne des Flandres

Kartuizerinnenstraat 6, 8000 Brugge

Climatherm b.v.b.a.

Oostendsesteenweg 169, 8000 Brugge

Clock-O-Matic

De Vunt 14, 3220 Holsbeek

Corona

Gouden Handstraat 17, 8000 Brugge

Curando-West

Speelpleinlaan 44, 8310 Brugge

Restaurant De Koetse

Oude Burg 31, 8000 Brugge

Advocatenkantoor Depla & Vennoten

Karel van Manderstraat 123, 8310 Brugge

Chocolatier Pol Depla

Eekhoutstraat 23/27, 8000 Brugge

Hippo-Services b.v.b.a.

Gemene Weidestraat 61, 8000 Brugge

Interparking N.V.

Brederodestraat 9, 1000 Brussel

Wijnhandel K.D.V.

Vandeberghewegel 1, 8340 Sijsele-Damme

Brasserie Livingroom 102

Sluisstraat 102, 8300 Knokke

Vastgoed Meuleman & Loeters

Bruggestraat 1, 8020 Oostkamp

Paparazzo

Sint-Jansplein 2, 8000 Brugge

Rombaux

Mallebergplaats 13, 8000 Brugge

Restaurant Sint-Joris

Markt 29, 8000 Brugge

T-Elek

Veldstraat 29, 8200 Brugge

Restaurant, Tearoom, Feestzalen**Zandberghoeve**

Zandberg 12, 8730 Beernem